

Arbetskraftsbarometern 2008

UF0505

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	3
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	7
2.2.5	Bearbetning.....	7

2.2.6	Modellantaganden	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	7
B.3	<i>Aktualitet</i>	7
3.1	Frekvens	7
3.2	Framställningstid	7
3.3	Punktlighet	7
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	8
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	8
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer.....	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	9
5.5	Upplysningstjänster	9

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Befolkningens utbildning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Nej

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Russell Schmieder
Telefon: 08 506 946 81
Telefax: 08 506 948 21
E-post: Russell.schmieder@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Russell Schmieder
<i>Telefon:</i>	08 506 946 81
<i>Telefax:</i>	08 506 948 21
<i>E-post:</i>	Russell.schmieder@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger/föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Blanketter från de två senaste åren bevaras.

A.9 EU-reglering

Undersökningen är inte EU-reglerad.

A.10 Syfte och historik

Föreliggande beskrivning av statistiken avser den statistik som redovisas i publikationen Arbetskraftsbarometern 08 (Information om utbildning och arbetsmarknad 2008:4). Syftet med Arbetskraftsbarometern är att ge snabb information om arbetsmarknadsläget och utsikterna på arbetsmarknaden för olika utbildningsgrupper. Undersökningen har genomförts sedan 1959.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är utbildningsplanerare, yrkes- och studievägledare på arbetsförmedlingar och skolor. Även elever som står inför valet att välja utbildningsinriktning samt andra som vill ha information om arbetsmarknadsläget och dess förändringar för olika utbildningsgrupper tillhör användarna. Andra användare är Skolverket, Högskoleverket och Utbildningsdepartementet. Barometerresultaten används även för SCB:s egen prognosverksamhet för utbildning och arbetsmarknad. Produkten diskuteras bl.a. i Programrådet befolkning, demografi och utbildning med bland annat representanter för Skolverket, Högskoleverket, Utbildningsdepartementet, Arbetsförmedlingen och SOFI, samt i särskilda kontakter med berörda.

A.12 Uppläggning och genomförande

Arbetskraftsbarometern är en urvalsundersökning som genomförs med hjälp av online- och postenkäter. Urvalsenhet är arbetsställe. Den population som urvalen dras från utgörs av landets alla arbetsställen med minst 10 anställda (fem för

några), varav minst två anställda tillhör någon av de 70 utbildningsgrupper som ingår i årets undersökning. Urvalsramen konstrueras utifrån en sambearbetning av den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), registret över befolkningens utbildning (UREG) samt Företagsdatabasen (FDB). Blanketterna skickas till personalansvarig på respektive arbetsställe.

För utbildningsgrupper som finns representerade på färre än 150 arbetsställen i urvalsramen undersöks samtliga arbetsställen. För övriga grupper görs ett urval av 150 arbetsställen. Sannolikheten för att ett arbetsställe skall komma med är proportionell mot dess storlek uttryckt i antalet anställda med den aktuella utbildningen. Om flera utbildningsgrupper finns representerade på ett och samma arbetsställe, kan arbetsstället komma att ingå i flera urval.

För den aktuella utbildningsgruppen tillfrågas personalansvarig för det aktuella arbetsstället om ungefärligt antal anställda, om man sökt personal och i så fall hur många, samt om man nyanställt personal och i så fall hur många. Om arbetsstället sökt och/eller nyanställt personal med den aktuella utbildningen ombeds personalansvarig bedöma *Tillgången på sökande (God/Balans/Brist)* och *Hur antalet sökande kommer att förändras på ett respektive tre års sikt (Öka/Oförändrat/Minska)*.

Referensperioden för 2008 års undersökning var september 2007 - augusti 2008.

Svaren på frågan om hur antal anställda kommer att förändras på ett respektive tre års sikt vägs med ungefärligt antal anställda på arbetsstället.

Uppgifterna om hur många personer en arbetsgivare uppger sig ha sökt används som vägningsfaktor för svaren på frågan om tillgång på sökande (rekryteringsläget). Svaren från arbetsgivare som sökt tio personer väger alltså fem gånger tyngre än svaret från den som sökt två.

I 2008 års barometer ingick 7 142 arbetsställen i urvalet och det totala antalet blanketter uppgick till 10 804 (ett och samma arbetsställe kan ingå i urvalet för flera utbildningsgrupper). Datainsamlingen pågick mellan den 15 augusti och den 9 oktober 2008.

A.13 Internationell rapportering

Boken innehåller en engelsk sammanfattning.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför 1999 års barometer startades ett projekt med syftet att se över utbildningsgrupperna och urvalsdesignen (skapa urvalsramar och bestämma urvalsstorlek med målsättningen att uppnå samma precisionsnivå i alla grupper), samt att genomföra plattformbytet. Översynsarbetet kommer att fortsätta under 2009 med fokus på övertäckningen i undersökningen och problematiken med att identifiera rätt uppgiftslämnare (arbetsställeproblematiken). Vidare kommer en

översyn över vilka utbildningar som bör ingå i undersökningen att göras.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i sina undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

I SCB:s MIS 2001:1 Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik ges generella beskrivningar och definitioner av SCB:s kvalitetsbegrepp och de olika kvalitetskomponenterna, se http://www.scb.se/Grupp/Metod/Dokument/QM_Kombinat.pdf

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Viktiga storheter som skattas är:

Rekryteringsläget: Definieras som differensen mellan andelen som anser att tillgången på sökande med aktuell utbildning är god och andelen som anser att det finns en brist på sökande.

Andel som sökt personal: Andelen definieras som antalet arbetsställen som har sökt personal dividerat med antalet som har personal med den aktuella utbildningen anställd.

Behov på kort sikt: Ett sammanvägt mått av hur arbetsställena bedömer att antalet anställda i den aktuella utbildningsgruppen kommer förändras under den närmaste ett - respektive treårsperioden. Måttet beräknas som differensen mellan andelen som bedömer att antalet kommer att öka och andelen som bedömer att antalet kommer att minska.

1.1.1 Objekt och population

Populationen utgörs av landets alla arbetsställen med minst 10 anställda (fem för några), varav minst två anställda tillhör någon av de 72 utbildningsgrupper som är av intresse i 2008 års undersökning.

1.1.2 Variabler

1. Om man har anställda med ovan angiven utbildning (förtryckt på blanketten)
2. Ungefärligt antal anställda med denna utbildning i augusti 2008
3. Hur man bedömer att antalet anställda med denna utbildning kommer att förändras på 1 respektive 3 års sikt
4. Om man sökt/nyanställt personal med aktuell utbildning under det senaste året och i så fall ungefär hur många
5. Hur tillgången var på sökanden för nyutexaminerade respektive yrkeserfarna

1.1.3 Statistiska mått

Summor, kvoter, differenser

1.1.4 Redovisningsgrupper

72 olika utbildningsgrupper definierade utifrån Svensk utbildningsnomenklatur, SUN 2000.

1.1.5 Referenstider

September 2007 t o m augusti 2008.

1.2. Fullständighet

2008 års undersökning omfattade 55 högskoleutbildningar och 17 gymnasieutbildningar.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Andelen inkomna blanketter med avseende på utbildningsgrupp varierar mellan ca 89 och 53 procent, med ett genomsnitt på 70 procent. Övertäckningen - dvs. utbildningen finns inte på arbetsstället - varierar mellan 1 och 41 procent med ett genomsnitt på 12 procent.

2.2 Osäkerhetskällor

Ett statistikvärdes tillförlitlighet/osäkerhet beror på den totala avvikelsen (totala felet) mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan ses som en summa av partiella avvikelser, vilka emanerar från olika felkällor:

Totalt fel = Urvalsfel + Täckningsfel + Bortfallsfel + Mätfel + Bearbetningsfel

Det måste dock framhållas dels att de partiella avvikelserna kan motverka varandra (genom att ha olika tecken) dels att uppdelningen på möjliga felkällor ibland kan vara något skönsmässig. Dessutom gäller att det i en given undersökningssituation inte är möjligt att på ett tillfredsställande sätt skatta det totala felets storlek.

2.2.1 Urval

För utbildningsgrupper som finns representerade på färre än 150 arbetsställen i urvalsramen undersöks samtliga arbetsställen. För övriga grupper görs ett urval av 150 arbetsställen. Sannolikheten för att ett arbetsställe skall komma med är

proportionell mot dess storlek uttryckt i antalet anställda med den aktuella utbildningen.

2.2.2 *Ramtäckning*

Urvalsramen kan aldrig bli helt aktuell, vilket kan ge upphov både till övertäckning och undertäckning. Övertäckningen utgörs av arbetsställen som återfinns i urvalsramen men som ej ingår i målpopulation, t.ex. på grund av konkurs. Undertäckningen utgörs av arbetsställen som ingår i målpopulationen men som inte kan nås via urvalsramen.

Den generella avgränsning som görs av populationen innebär att vi utesluter en del arbetsställen som kan ha sökt personal med den aktuella utbildningen. Avgränsningen har gjorts med motiveringen att arbetsställen som redan har personal med den aktuella utbildningen har större sannolikhet att också ha sökt sådan personal. Därmed bör de också vara bäst lämpade att uttala sig om rekryteringsläget.

2.2.3 *Mätning*

Missuppfattningar om vilket arbetsställe som avses, svårigheter att svara för det arbetsställe som avses samt svårigheter att skilja mellan olika utbildningsgrupper kan orsaka mätfel.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Genomsnittligt svarsbortfall är 30 procent med en variation med avseende på utbildningsgrupp mellan 11 och 47 procent.

2.2.5 *Bearbetning*

Inga särskilda kvalitetsproblem har identifierats vid bearbetningen av materialet. Frågeformuläret är tämligen okomplicerat.

2.2.6 *Modellantaganden*

Ej aktuellt.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Bedömningen av rekryteringsläget och det framtida antalet anställda redovisas som punktskattningar. 95 - procentiga konfidensintervall beräknas med avseende på utbildningsgrupp för skillnaden mellan procenttalen (god tillgång och brist respektive öka och minska). Om intervallet är bredare än +/-60 redovisas inte resultatet. Inte heller om antalet svar understiger 10.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig

3.2 Framställningstid

Formulären skickas ut i början av hösten och rapporten är färdig i december samma år.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades den 8 december 2008 i enlighet med föreliggande publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Fr.o.m. 1990 görs urvalet av **arbetsställen** från en urvalsram som ställts samman genom en sambearbetning av registret över befolkningens utbildning (UREG) och registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS). Tidigare gjordes urvalet ”på fri hand” bland **arbetsställen/arbetsgivare** som på goda grunder kunde antas efterfråga arbetskraft med en viss utbildning. På vilket sätt detta kan ha påverkat jämförbarheten i uppgifterna före och efter omläggningen finns ingen objektiv metod att uppskatta, men det finns knappast skäl att tro att bedömningarna skulle påverkas åt något bestämt håll.

Uppgift om hur stor andel som sökt personal finns fr.o.m. 1990. Sedan 1994 görs ingen regionala redovisning. En utförlig dokumentation av de förändringar som gjorts under årens lopp finns i Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1992:2, Arbetskraftsbarometern.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

De utbildningar som ingår i undersökningen har varierat över åren.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Bland annat gör Arbetsförmedlingen och SACO undersökningar av liknande karaktär.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Publikationen i IAM-serien (Information om utbildning och arbetsmarknad 2008:4) distribueras till prenumeranter av denna serie och sprids även via SCB:s webbplats. Avsikten med årets rapport är även att sprida den via Skolverkets hemsida.

Resultaten från föreliggande undersökning presenterades även den 10 december på Prognosdagen 2008. Prognosdagen är ett årligt evenemang som arrangeras av SCB.

5.2 Presentation

I publikationen Arbetskraftsbarometern 08 (Information om utbildning och arbetsmarknad 2008:4) presenteras resultat i form av tabeller och diagram samt kommenterande text.

Statistiken på SCB:s webbplats presenteras i form av efterfrågade diagram.

5.3 Dokumentation

IAM-rapporten; En särskild rapport från 99 års översynsarbete; Bakgrundsfakta 1992:2 Arbetskraftsbarometern.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Lagras på PC. Bearbetningar kan endast göras av SCB på beställning.

5.5 Upplysningstjänster

För mer information, kontakta Russell Schmieder:

Telefon: 08-506 946 81

Fax: 08-506 948 21

E-post: russell.schmieder@scb.se